

Πολυ-πειθαρχικές προσεγγίσεις στη λήψη αποφάσεων και Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Υδατικών Πόρων στη Μεσόγειο

Συντάκτης: International Centre for Science and High Technology
United Nations Industrial Development Organization
Πηγή: NOSTRUM-DSS Deliverable D3-4

Τι είναι το Nostrum-DSS?

Είναι συντονιστική δράση, η οποία χρηματοδοτείται από το Πακέτο-Πλαίσιο 6 (FP6) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία στοχεύει να βελτιώσει τη διακυβέρνηση και τον προγραμματισμό για την αειφορική διαχείριση του νερού στη περιοχή της Μεσογείου μέσω:

- της καθιέρωσης ενός δικτύου επικοινωνίας μεταξύ των τομέων της επιστήμης, της πολιτικής, και της αστικής κοινωνίας
- της ενθάρρυνσης της ενεργού συμμετοχής των σχετικών φερών
- της ανάπτυξης και της διάδοσης των καλύτερων περιπτώσεων για το σχεδιασμό και την εφαρμογή των εργαλείων Dss για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Υδατικών Πόρων.

Ποιες είναι οι σειρές Εντύπων Nostrum-DSS?

Αυτά τα σύντομα έγγραφα συνοψίζουν την κύρια ουσία του προγράμματος και αντιπροσωπεύουν την Πύλη Εισόδου στο ευρύ φάσμα των διαθέσιμων στον ιστοχώρο του προγράμματος, προϊόντων και πόρων. Αποτελούνται από τρία είδη εντύπων:

- Έντυπα αναλύσεων υποθέσεων
- Έντυπα πολιτικής
- Τεχνικά Έντυπα

Σε ποιους απευθύνονται τα έντυπα

Ως τμήμα της σειράς των Εντύπων Πολιτικής, το παρόν έγγραφο απευθύνεται κυρίως στους υπεύθυνους πολιτικής και λήψης αποφάσεων που ενδιαφέρονται στο να αποκτήσουν επίγνωση του τρόπου με τον οποίο τα εργαλεία και οι προσεγγίσεις DSS μπορούν να τους υποστηρίξουν στην καθημερινή εργασία τους, αλλά μπορούν επίσης να είναι χρήσιμα στους ερευνητές και τους επαγγελματίες.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον ιστοχώρο του NOSTRUM-DSS:

→ <http://www.nostrum-dss.eu>

This leaflet is the sole responsibility of the author(s) and does not represent the opinion of the EC, nor is the EC responsible for any use that might be made of the information appearing herein.

Επισκόπηση

Στις περισσότερες Μεσογειακές χώρες, οι υδάτινοι πόροι διαχειρίζονται από κεντρικά συστήματα και ιδρύματα, με αποτέλεσμα συχνά τη σύγκρουση συμφερόντων. Στα πολιτικά συστήματα μερικών χωρών, η ύπαρξη των κανονιστικών πλαισίων, που διαχωρίζονται σε πολυάριθμους νόμους, οδηγεί σε σημαντική αλληλοκάλυψη των αρμοδιοτήτων μεταξύ των θεσμικών οργάνων με αποτέλεσμα τις συγκρούσεις. Ένα επαρκές νομοθετικό πλαίσιο απαιτείται τόσο για την επίλυση των θεσμικών συγκρούσεων όσο και για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων κατά το βέλτιστο τρόπο, με τη δημιουργία των περιφερειακών αντιπροσωπειών σε επίπεδο Λεκάνης Μεσογείου.

Σε γενικές γραμμές αυτό που λείπει ακόμα σε πολλές Μεσογειακές χώρες, είναι η διεπιστημονική προσέγγιση στη λήψη αποφάσεων. Τα προβλήματα πρέπει, στην πραγματικότητα, να λυθούν ή να αποτραπούν μέσω μιας ολιστικής και διατμηματικής προσέγγισης ικανής να αντιμετωπίσει όλα τα ζητήματα.

Οικονομικά εργαλεία

Τα οικονομικά εργαλεία έχουν συχνά προταθεί ως βιώσιμη εναλλακτική λύση των δαπανηρότερων εργαλείων Εντολής & Ελέγχου. Χρησιμοποιούνται όλο και συχνότερα, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες. Τα εργαλεία αυτά είναι βασισμένα στην αγορά και επιδιώκουν να αλλάξουν τα κίνητρα/αντικίνητρα που αντιμετωπίζουν τα άτομα ή οι οργανισμοί, ώστε να καταστούν κοινά και περιβαλλοντικά πιο φιλικό.

Η αποδοτική και αποτελεσματική εφαρμογή των βασισμένων στην αγορά εργαλείων, απαιτεί να υπάρχουν κατάλληλα πρότυπα, ικανότητα ελέγχου και εφαρμογής, συντονισμό μεταξύ των ιδρυμάτων, και οικονομική σταθερότητα. Τα οικονομικά εργαλεία για τη διαχείριση του νερού περιλαμβάνουν τις τιμές νερού, τις δαπάνες για τη χρήση νερού, τις επιχορηγήσεις, κ.λπ.

Παραδείγματος χάρι, οι διαφορετικές κλίμακες στις τιμές νερού θα μπορούσαν να εφαρμοστούν προκειμένου να επιβάλλεται πρόστιμο στην υπερβολική χρήση νερού και να ενθαρρύνεται η εξοικονόμηση του ή να ενθαρρύνεται η τεχνολογική καινοτομία, ειδικά για τους μεγάλους καταναλωτές όπως είναι η γεωργία.

Η τιμολόγηση του νερού θα μπορούσε να έχει σημαντικό θετικό αποτέλεσμα για την αειφορική χρήση των υδάτινων πόρων, όμως αυτό μπορεί επίσης να έχει δυσμενείς επιδράσεις και έτσι πρέπει να προγραμματιστεί προσεκτικά. Τελικά, η τάση για την εξουσιοδότηση της παροχής υπηρεσιών (π.χ. διανομή πόσιμου νερού) σε ορισμένες χώρες θα μπορούσε να ενισχύσει την ορθολογιστική χρήση των πόρων.

Για περισσότερες πληροφορίες
βλέπε NOSTRUM-DSS Meta-
guidelines

→ <http://www.nostrum-dss.eu>

Home » Final products » Policy
support » Meta-guidelines

Keywords:

- IWRM concepts and principles
- Water policies, instruments

Εμπειρίες από τις αναλύσεις υποθέσεων (case study) του Nostrum-DSS

Γαλλία

Στη γαλλική μελέτη NOSTRUM-DSS παρουσιάζεται μια περιεκτική συζήτηση για τα κύρια ζητήματα σχετικά με την εκχώρηση αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών νερού στη Γαλλία (εφαρμοσμένα και αλλαγή). Αρχικά από τα διαθέσιμα οικονομικά εργαλεία σχετικά με τη διαχείριση νερού συζητούνται επίσης στο NOSTRUM-DSS Deliverable D3-1.

Τρία κύρια πρότυπα της παροχής υπηρεσιών νερού

Άμεση δημόσια διοίκηση

Ιδιοκτησία των υποδομών που διατηρούνται από το κράτος, μεταφερόμενη παροχή υπηρεσιών

Ιδιοκτησία, διοίκηση και διαχείριση εξ ολοκλήρου στην ευθύνη του ιδιωτικού τομέα

Βαθμός συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα

Ιδιωτικοποίηση του Τομέα Υδάτων

Ο δημόσιος τομέας αποδείχθηκε ανεπαρκής από απόψεως διαχείρισης των υπηρεσιών νερού: οι μεγάλες απώλειες νερού που συνδέονται με την οικονομική μη-βιώσιμη υποστήριξη λόγω των συστημάτων τιμολόγησης, τα οποία δεν παρείχαν τα κίνητρα στους καταναλωτές νερού για αποτελεσματική διαχείριση των πόρων, οι αναποτελεσματικές διοικούμενες υποδομές και οι ανεπαρκείς επενδύσεις στις νέες υποδομές είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του τομέα.

Η ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών νερού και υγιεινής κρίνεται ότι θα βελτιώσει την αποδοτικότητά τους, θα εξασφαλίσει τις τεχνολογικές βελτιώσεις καθώς επίσης και την καλύτερη διαχείριση τους και συμφωνεί με τη γενική τάση που παρατηρήθηκε την προηγούμενη δεκαετία. Εντούτοις, μπορεί να έχει και διάφορες αρνητικές κοινωνικές και οικονομικές επιδράσεις: οι αλλαγές στη τιμολόγηση, παραδείγματος χάριν, μπορεί να επηρεάσουν τους φτωχότερες τάξεις, οι επιχειρήσεις που θα απασχολούνται με το νερό μπορεί να ενυψώσουν τους παραγωγικούς τομείς, οι οποίοι είναι προθυμότεροι να πληρώσουν, οδηγώντας σε δυσαναλογία στις παραγωγικές δραστηριότητες.

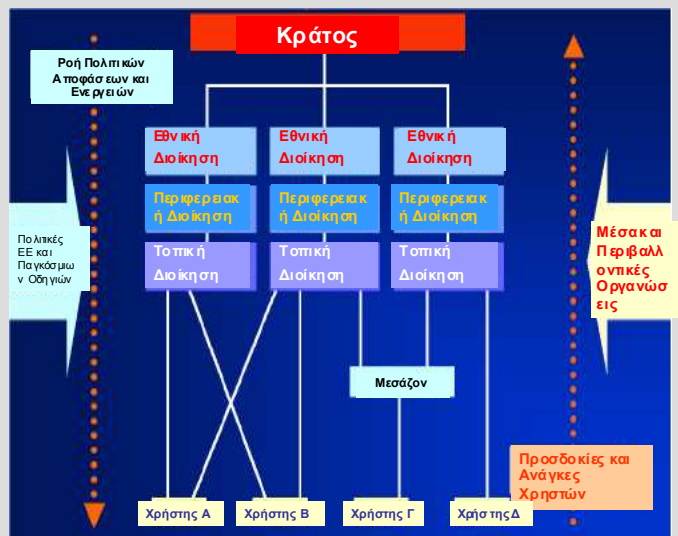
Κατά συνέπεια, εξετάζοντας αυτούς τους κινδύνους και με την αρχή ότι το νερό αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα και ύψιστο αγαθό, το οποίο πρέπει να είναι προσβάσιμο και οικονομικά προστό στο καθένα, έχουν γίνει πειράματα σε διαφορετικά επίπεδα ιδιωτικοποίησης.

Κοινωνική προσέγγιση

Μια από τις βασικές αρχές της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Υδατικών Πόρων (IWRM), όπως προβλέπονται από την Οδηγία-Πλαίσιο στον Τομέα Υδάτων (WFD), είναι η προσέγγιση της συμμετοχής. Αυτό σημαίνει ότι ο προσδιορισμός και η γνώση των κοινωνικών δικτύων (χρήστες και διαχειριστές νερού) στο σύστημα είναι αναγκαία. Η συμμετοχή των διάφορων φορέων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων θα έχει ως αποτέλεσμα στη:

- αύξηση καινούριων πολιτικών και καλύτερα - εν ημερωμένων λειτουργικών αποφάσεων
- επίλυση των συγκρούσεων και της διαφωνίας μέσω των διαβουλεύσεων με όλους τους κοινωνικούς εταίρους σε μια δεδομένη περιοχή ή μια υδρολογική λεκάνη
- αύξηση της πολιτικών συνοχής και της συνέπειας
- συντονισμός και ολοκλήρωση των διαφορετικών ενεργειών
- αύξηση του στρατηγικού προγραμματισμού και επιπέδων λήψης αποφάσεων.

Πλαίσιο Αποφάσεων: Θεώρηση κοινωνικού συστήματος

Περιβαλλοντικός παράγοντας

Η ρύπανση των υδάτων από τη βιομηχανία έχει σοβαρές επιπτώσεις σχεδόν σε όλες τις χώρες, αλλά οι επιδράσεις είναι ακόμα σοβαρότερες στις Νότιες Μεσογειακές Χώρες, οι οποίες σημείωσαν μια υψηλή βιομηχανική ανάπτυξη τις τελευταίες δεκαετίες. Όλες οι Μεσογειακές Χώρες στερούνται γενικά εγκαταστάσεων επεξεργασίας ακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης των αποβλήτων νερών, κυρίως λόγω ελλείψεως οικονομικού και ανθρώπινου δυναμικού.

Για κατανόηση του πώς τα εργαλεία DSS tools μπορούν να υποστηρίξουν τη λήψη αποφάσεων βλέπε **NOSTRUM-DSS policy briefs**

→ <http://www.nostrum-dss.eu>

Home » Final products » Policy support » Policy briefs

- Πολύ-τομεακές προσεγγίσεις στη Διαχείριση του νερού
- Ανάπτυξη και εφαρμογή των εργαλείων DSS
- Συμμετοχή του κοινού στη διαχείριση του νερού

